

Regeringens proposition

1978/79: 14

om godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln m. m.

beslutad den 21 september 1978.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en överenskommelse mellan Sverige och Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln och ett till överenskommelsen fogat protokoll om avgränsning av de båda ländernas fiskezoner.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1978-09-21

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ullsten, Romanus, Turesson, Gustavsson, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Wikström, Johansson, Friggebo, Wirtén

Föredragande: statsrådet Söder

Proposition om godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln m. m.

1 Inledning

Efter förhandlingar mellan Sverige och Tyska Demokratiska Republiken undertecknades den 22 juni 1978 i Berlin en överenskommelse om avgränsning av kontinentalsockeln mellan de båda länderna och ett protokoll om avgränsning av de båda ländernas fiskezoner.

I *inledningen* till överenskommelsen konstaterar parterna bl. a. att de avser att bestämma den gemensamma gränsen på kontinentalsockeln mellan de båda staterna på grundval av bestämmelserna i konventionen den 29 april 1958 om kontinentalsockeln.

I *artikel 1* slås fast att gränslinjen i princip utgöres av den s. k. mittlinjen, som är så bestämd att varje punkt på denna linje ligger på lika avstånd från de närmaste punkterna på de baslinjer varifrån bredden på vardera statens territorialhav räknas.

I *artikel 2* fastställs gränsen, med vissa avvikelser från mittlinjen, som en rät linje mellan tre angivna punkter. Dessa punkter har angivits med koordinater enligt såväl Sveriges som Tyska Demokratiska Republikens sjökartesystem. Gränsens sträckning har införts i de båda staternas sjökort, vilka utgör en del av överenskommelsen.

Avvikelserna från mittlinjen är relativt små och har gjorts för att gränslinjen skall bli lättare att fastställa och iakttaga vid navigering och övervakning. Gränsens slutpunkter i västlig och östlig riktning har ännu inte bestämts. I *artikel 2* anges att gränslinjen skall sträcka sig fram till de slutpunkter varom överenskommelse träffas med ifrågavarande tredje stat, d. v. s. med Danmark.

Artikel 3 behandlar det fallet att naturtillgångar på havsbotten eller i dess underlag sträcker sig över kontinentalsockelgränsen mellan de två staterna och de naturtillgångar som befinner sig på den ena statens konti-

mentalsockel helt eller delvis kan utvinnas ur den andra statens kontinentalsockel. I sådant fall skall staterna på begäran av någon av dem söka komma överens om villkoren för utvinning av dessa naturtillgångar.

I *artikel 4* konstateras att bestämmelserna i överenskommelsen inte påverkar den rättsliga naturen hos de vatten som befinner sig över kontinentalsockeln eller hos luftrummet över dessa vatten.

I *artikel 5* anges att överenskommelsen skall registreras hos Förenta nationernas sekretariat.

Av *artikel 6* följer att överenskommelsen skall ratificeras och att den träder i kraft på dagen för utväxlingen av ratifikationsinstrumenten.

I det till överenskommelsen fogade *protokollet* anges att den överenskomna gränslinjen för kontinentalsockeln också skall utgöra gränslinje mellan de båda staternas fiskezoner.

Texten till överenskommelsen och protokollet bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som bilaga 1. I stället för de sjökort som är bilagda överenskommelsen bör som bilaga 2 till regeringsprotokollet fogas en karta som utvisar gränslinjens sträckning.

2 Föredraganden

Enligt artikel 2 i konventionen den 29 april 1958 om kontinentalsockeln (prop. 1964: 197, UU 12, rskr 400, SÖ 1966: 24) utövar strandstaten suveräna rättigheter över kontinentalsockeln för dennas utforskande och tillgodogörandet av dess naturtillgångar. Rätten att utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar tillkommer staten enligt 2 § lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln.

Kontinentalsockeln omfattar enligt artikel 1 i konventionen om kontinentalsockeln havsbotten och dennas underlag i de områden under vatten, som gränsar till kusterna men är belägna utanför territorialhavet intill ett djup av 200 meter eller, därutöver, belägna på sådant vattendjup som medger tillgodogörande av naturtillgångar i sagda områden. I de fall då samma kontinentalsockel gränsar till två eller flera mittemot varandra liggande staters territorier skall enligt konventionens artikel 6 sockelns gräns mellan dessa stater bestämmas genom avtal dem emellan. I brist på avtal, och såvida inte särskilda omständigheter föranleder annat, skall gränsen utgöras av en mittlinje, på vilken varje punkt är belägen på lika stort avstånd från de närmaste punkterna på de baslinjer varifrån bredden av varje stats territorialhav räknas.

I anslutning till konventionen om kontinentalsockeln har Sverige tidigare träffat avtal med Norge om avgränsningen av kontinentalsockeln i Skagerack (prop. 1968: 152, UU 14, rskr 413, SÖ 1969: 3) och med Finland om avgränsningen av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och den nordligaste delen av Östersjön (prop. 1972: 123, UU 21, rskr 324, SÖ 1973: 1).

Vid förhandlingarna med Tyska Demokratiska Republiken har enighet förelagat om att kontinentalsockelgränsen i princip borde utgöra en mittlinje mellan baslinjerna längs de båda staternas kuster. Förhandlingarna har främst tagit sikte på att kartografiskt fastställa denna mittlinje och att därefter företaga sådana jämkningar av linjen att gränslinjen fick en ändamålsenlig sträckning. Jämkningarna har gjorts i form av ömsesidiga utbyten av områden av samma totala areal på vardera sidan av mittlinjen.

Såväl Sverige som Tyska Demokratiska Republiken har nyligen flyttat ut sina fiskegränser i Östersjön. I Sverige beslöt regeringen den 11 augusti 1977 att med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1976/77:118, JoU 35, rskr 356) utvidga den svenska fiskezonen fr. o. m. den 1 januari 1978. Närmare föreskrifter om den svenska fiskezonens omfattning har utfärdats i förordningen (1977: 642) om den svenska fiskezonens omfattning (omtryckt 1977: 1182). Av denna förordning framgår att fiskezonen i vattenområdena mellan Sverige och Tyska Demokratiska Republiken sträcker sig ut till mittlinjen mellan de båda staternas baslinjer.

I samband med att en överenskommelse träffades om avgränsning av kontinentalsockeln mellan Sverige och Tyska Demokratiska Republiken var det naturligt att komma överens om en motsvarande avgränsning av fiskezonerna. Avtal härom har intagits i ett protokoll till överenskommelsen.

Genom överenskommelsen och protokollet har vår kontinentalsockel och vår fiskezon på ett ändamålsenligt sätt avgränsats gentemot Tyska Demokratiska Republiken. Överenskommelsen och protokollet utgör ett nytt viktigt led i den serie av bilaterala avtal som erfordras för att yttergränserna för den svenska kontinentalsockeln och den svenska fiskezonen skall kunna slutligt fastställas.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att godkänna överenskommelsen den 22 juni 1978 mellan Sverige och Tyska Demokratiska Republiken om kontinentalsockelns avgränsning och det till överenskommelsen fogade protokollet.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

**Överenskommelse
mellan Konungariket Sverige och Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln**

Konungariket Sverige och Tyska Demokratiska Republiken,

som önskar utveckla sina ömsesidiga förbindelser och sitt samarbete i överensstämmelse med principerna i slutakten från konferensen rörande säkerhet och samarbete i Europa,

som strävar efter att främja utforskning och utnyttjande av naturtillgångarna på kontinentalsockeln mellan de båda staterna i överensstämmelse med gällande folkrätt,

som avser att bestämma den gemensamma gränsen på kontinentalsockeln mellan de båda staterna på grundval av bestämmelserna i konventionen den 29 april 1958 om kontinentalsockeln,

har enats om att sluta följande överenskommelse.

Artikel 1

Gränslinjen mellan Konungariket Sveriges kontinentalsockel och Tyska Demokratiska Republikens kontinentalsockel utgöres i princip av den linje, på vilken varje punkt ligger på lika avstånd från de närmaste punkterna på de baslinjer varifrån bredden på vardera fördragslutande partens territorialhav räknas.

Artikel 2

1. I överensstämmelse med den i artikel 1 angivna principen och med de avvikelser som är nödvändiga för att kunna fastställa en ändamålsenlig och praktisk gränslinje skall gränsen dragas som en rät linje (geodetiska linjer) genom följande punkter i angiven ordningsföljd:

A. Enligt Konungariket Sveriges sjökartesystem

1. 55°00'36" N 13°09'26" O (svenskt sjökort nr 83)
2. 55°01'15" N 13°47'08" O (svenskt sjö-

Vertrag

zwischen dem Königreich Schweden und der Deutschen Demokratischen Republik über die Abgrenzung des Festlandsockels

Das Königreich Schweden und die Deutsche Demokratische Republik sind,

geleitet von dem Wunsch, ihre gegenseitigen Beziehungen und ihre Zusammenarbeit in Übereinstimmung mit den Prinzipien der Schlußakte der Konferenz über Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa zu entwickeln,

in dem Bestreben, die Erforschung und Nutzung der Naturschätze des Festlandsockels zwischen beiden Staaten in Übereinstimmung mit dem geltenden Völkerrecht zu fördern,

in der Absicht, die gemeinsame Grenze des Festlandsockels zwischen beiden Staaten auf der Grundlage der Bestimmungen der Konvention über den Festlandsockel vom 29. April 1958 festzulegen,

übereingekommen,

folgenden Vertrag zu schließen:

Artikel 1

Die Grenzlinie zwischen dem Festlandsockel des Königreiches Schweden und dem Festlandsockel der Deutschen Demokratischen Republik wird grundsätzlich durch die Linie gebildet, auf der jeder Punkt gleich weit von den nächstgelegenen Punkten der Basislinien entfernt liegt, von denen aus die Breite der Territorialgewässer jeder Vertragspartei gemessen wird.

Artikel 2

(1) In Übereinstimmung mit dem im Artikel 1 enthaltenen Grundsatz und mit den Abweichungen, die notwendig sind, um eine zweckmäßige und praktische Grenzlinie festlegen zu können, wird die Grenze als gerade Linie (geodätische Linien) durch folgende Punkte in der angegebenen Reihenfolge gezogen:

A. Im System der Seekarten des Königreiches Schweden:

1. 55°00'36" N 13°09'26" O (Schwedische Seekarte Nr. 83)
2. 55°01'15" N 13°47'08" O (Schwedische

kort nr 83)

3. 54°57'52" N 13°59'15" O (svenskt sjökort nr 83)

B. Enligt Tyska Demokratiska Republikens sjökartesystem

1. 55°00'36" N 13°09'23" O (Tyska Demokratiska Republikens sjökort nr 152)

2. 55°01'15" N 13°47'05" O (Tyska Demokratiska Republikens sjökort nr 152)

3. 54°57'52" N 13°59'12" O (Tyska Demokratiska Republikens sjökort nr 152)

2. Väster om punkt 1 och öster om punkt 3 skall gränslinjen sträcka sig fram till de slutpunkter varom överenskommelse träffas med ifrågavarande tredje stat.

3. Gränslinjens sträckning har införts i bifogade kartor, vilka utgör en del av denna överenskommelse.

Artikel 3

Om naturtillgångar på havsbotten eller i dess underlag sträcker sig på båda sidor om kontinentalsockelgränsen mellan de fördragsslutande parterna och de naturtillgångar som befinner sig på den ena fördragsslutande partens kontinentalsockel helt eller delvis kan utvinna ur den andra fördragsslutande partens kontinentalsockel, skall de fördragsslutande parterna på begäran av någon av dem innan utvinningen påbörjas föra förhandlingar med sikte på att komma överens om villkoren för utvinning av dessa naturtillgångar.

Artikel 4

Bestämmelserna i denna överenskommelse påverkar på intet sätt den rättsliga naturen hos de vatten som befinner sig över kontinentalsockeln eller hos luftrummet över dessa vatten.

Artikel 5

I överensstämmelse med artikel 102 i Föränta nationernas stadga skall denna överenskommelse registreras hos Föränta nationernas sekretariat.

Artikel 6

Denna överenskommelse skall ratificeras och träder i kraft på dagen för utväxlingen av

Seekarte Nr. 83)

3. 54°57'52" N 13°59'15" O (Schwedische Seekarte Nr. 83)

B. Im System der Seekarten der Deutschen Demokratischen Republik:

1. 55°00'36" N 13°09'23" O (Seekarte der Deutschen Demokratischen Republik Nr. 152)

2. 55°01'15" N 13°47'05" O (Seekarte der Deutschen Demokratischen Republik Nr. 152)

3. 54°57'52" N 13°59'12" O (Seekarte der Deutschen Demokratischen Republik Nr. 152)

(2) Westlich vom Punkt 1 und östlich vom Punkt 3 wird sich die Grenzlinie bis zu den Endpunkten erstrecken, die mit dem betreffenden Drittstaat vereinbart werden.

(3) Der Verlauf der Grenzlinie wurde in den beigefügten Karten eingezeichnet, die Bestandteil dieses Vertrages sind.

Artikel 3

Wenn sich Naturschätze auf dem Meeresgrund oder in dem Meeresuntergrund auf beiden Seiten der Grenze des Festlandssockels zwischen den Vertragsparteien erstrecken und die Naturschätze, die sich auf dem Festlandssockel einer Vertragspartei befinden, ganz oder teilweise aus dem Festlandssockel der anderen Vertragspartei gewonnen werden können, so werden die Vertragsparteien vor Beginn der Ausbeutung auf Antrag einer von ihnen Verhandlungen mit dem Ziel führen, die Bedingungen der Ausbeutung dieser Naturschätze zu vereinbaren.

Artikel 4

Die Bestimmungen des vorliegenden Vertrages berühren in keiner Weise den Rechtsstatus der über dem Festlandssockel befindlichen Gewässer noch den Rechtsstatus des Luftraumes über diesen Gewässern.

Artikel 5

In Übereinstimmung mit Artikel 102 der Charta der Vereinten Nationen wird der vorliegende Vertrag beim Sekretariat der Vereinten Nationen registriert.

Artikel 6

Der vorliegende Vertrag bedarf der Ratifikation und tritt am Tage des Austausches der

ratifikationsinstrumenten, vilken skall äga rum i Stockholm.

Som skedde i Berlin den 22 juni 1978 i två exemplar, vart och ett på svenska och tyska språken, vilka båda texter har lika vitsord.

För Konungariket Sverige <i>Ian E. Paulsson</i>	För Tyska Demokratiska Republiken <i>Herbert Süß</i>
---	---

PROTOKOLL

till överenskommelsen mellan Konungariket Sverige och Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln.

Konungariket Sverige och Tyska Demokratiska Republiken har överenskommit att den i artiklarna 1 och 2 i ovannämnda överenskommelse fastställda gränslinjen tillika utgör gränslinjen mellan båda staternas fiskezoner.

Berlin den 22 juni 1978

För Konungariket Sverige <i>Ian E. Paulsson</i>	För Tyska Demokratiska Republiken <i>Herbert Süß</i>
---	---

Ratifikationsurkunden, der in Stockholm stattfinden wird, in Kraft.

Ausgefertigt in Berlin am 22. Juni 1978 in zwei Exemplaren, jedes in schwedischer und deutscher Sprache, wobei beide Texte gleichermaßen gültig sind.

Für das Königreich Schweden <i>Ian E. Paulsson</i>	Für die Deutsche Demokratische Republik <i>Herbert Süß</i>
--	---

Protokoll

zum Vertrag zwischen dem Königreich Schweden und der Deutschen Demokratischen Republik über die Abgrenzung des Festlandssockels.

Das Königreich Schweden und die Deutsche Demokratische Republik sind übereingekommen, daß die in den Artikeln 1 und 2 des obengenannten Vertrages festgelegte Grenzlinie zugleich die Grenzlinie zwischen den Fischereizonen beider Staaten bildet.

Berlin, den 22. Juni 1978

Für das Königreich Schweden <i>Ian E. Paulsson</i>	Für die Deutsche Demokratische Republik <i>Herbert Süß</i>
--	---

Bilaga 2

